

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

basisschool Klim-Op

Plaats : Hoogerheide
BRIN nummer : 10FQ|C1
Onderzoeksnummer : 282334
Datum onderzoek : 12 mei 2015
Datum vaststelling : 22 juni 2015

INHOUDSOPGAVE

1	SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE OORDELEN	5
2	TOELICHTING OP DE OORDELEN	7
3	REACTIE VAN HET BESTUUR	11
4	OPZET VAN HET ONDERZOEK	13
	BIJLAGE 1 STANDAARDEN EN PORTRETTEEN	15
	BIJLAGE 2 ACHTERGRONDINFORMATIE	19

1 SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE OORDELEN

Basisschool Klim-Op heeft haar kwaliteit op orde en de inspectie handhaaft het basisarrangement.

- De school haalt voldoende eindresultaten in de kernvakken.
- De school biedt ruim de mogelijkheid om de leerlingen ook vaardigheden in meer brede zin bij te brengen. Dit sluit aan bij wat de leerlingen ook graag zelf willen.
- De leraren leggen duidelijk uit en differentiëren daar waar nodig is.
- De school kent een veilig en prettig schoolklimaat. De school meet regelmatig of leerlingen zich veilig voelen.
- De school besteedt veel aandacht aan sociale vaardigheden van leerlingen.
- De school kent een professionele kwaliteitscultuur. De lat ligt hoog en de school is steeds op zoek naar het nog beter realiseren van haar opdracht en naar verdere ontwikkeling.
- De directie stuurt de kwaliteitszorg goed aan. De leraren handelen vanuit een gezamenlijke visie en dragen bij aan de kwaliteitsverbetering.

2 TOELICHTING OP DE OORDELEN

2.1 Kwaliteitsoordelen op de tien onderzochte standaarden

Hieronder staan de kwaliteitsoordelen op de standaarden per kwaliteitsgebied en een toelichting daarop. De score geeft aan in welke mate de betreffende standaard is gerealiseerd. Bijlage 1 geeft de portretten weer die bij deze standaarden horen.

Legenda:

1. zeer zwak
2. zwak
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Onderwijsresultaten		1	2	3	4	5
1.1	Cognitieve eindresultaten			•		

Basisschool Klim-Op laat zien dat haar eindresultaten voldoende zijn. In de afgelopen drie schooljaren scoren de leerlingen volgens verwachting op de Cito toetsen van groep 8. De behaalde resultaten worden regelmatig geanalyseerd. In eerste instantie door de directie en intern begeleider, daarna door de teamleden. Daarbij zijn ambitieuze streefdoelen, geformuleerd op stichtingsniveau op basis van de leerlingpopulatie, leidend. Het streven is dat het eigenaarschap van deze analyse steeds meer bij de leraren komt te liggen. Het team slaagt er nog niet in om op de tussentijdse resultaten op alle onderdelen een voldoende score te halen. De school is zich hiervan bewust en is bezig met een analyse om de tegenvallende opbrengsten in met name groep 6 te verklaren.

Onderwijsproces		1	2	3	4
2.1	Aanbod				•
2.2	Zicht op ontwikkeling			•	
2.3	Didactisch handelen			•	

De school biedt de leerlingen een breed en eigentijds aanbod. Dit aanbod omvat naast het reguliere aanbod voor de kernvakken ook aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling, techniek en kunst en cultuur. Er is een doorgaande lijn

in het aanbod gerealiseerd van de voorschool tot en met het voortgezet onderwijs. Daarnaast is er voor de leerlingen die meer aankunnen dan het reguliere aanbod een 'eerste en tweede lijn' ontwikkeld.

De leraren houden zicht op de ontwikkeling van hun leerlingen met behulp van toetsen, observaties, leerlingenwerk, gesprekken en rapportages. De leraren kunnen meer gebruik maken van de informatie van de toetsen en hun observaties om hun onderwijs af te stemmen op het niveau en de ontwikkeling van de leerlingen, om hiaten of voorsprongen te signaleren en om te bepalen welke leerlingen extra ondersteuning, begeleiding of externe zorg nodig hebben. De leraren doorlopen nu de cyclus van 'evalueren, analyseren, doelen stellen en aanpak bepalen'. De resultaten die deze cyclus oplevert moet voldoende sturend zijn voor invulling en bijstelling van het didactisch handelen in de klas. Dit is nu nog niet altijd het geval, zodat niet voldoende terug te zien is of er planmatig en doelgericht gewerkt wordt aan specifieke ondersteuning en begeleiding van de leerlingen die dit nodig hebben. Dit vraagt van de intern begeleider naast een ondersteunende rol ook een meer sturende en monitorende rol.

Het oordeel over de kwaliteit van het lesgeven is gebaseerd op de zelfevaluaties van de school en de gesprekken die hierover zijn gevoerd met de directie en het team. Op basisschool Klim-Op is het didactisch handelen op orde en volop in ontwikkeling naar 'goed'. Zo volgt een aantal leden van het team een coachingstraject met de intern begeleider, met als doel het didactisch handelen zo te verbeteren dat het divergent leren door leerlingen succesvol kan worden ingevoerd. Vanaf volgend schooljaar zal basisschool Klim-Op een satellietschool zijn, die vanaf de onderbouw het divergent leren geleidelijk gaat invoeren. Daarnaast is er veel aandacht voor het geven van de juiste feedback aan de leerlingen. De leerlingen met wie is gesproken, geven aan dat ze veel leren. Ze vertellen ook dat de leraren in het algemeen duidelijk uitleggen. Standaard 2.4 (ondersteuning) is niet beoordeeld, omdat er geen leerlingen op dit moment aanwezig zijn op wie deze standaard betrekking heeft.

Schoolklimaat en veiligheid		1	2	3	4
3.1	Schoolklimaat				•
3.2	Veiligheid				•

Er is sprake van een stimulerend pedagogisch klimaat. De leraren en de directie geven aan trots te zijn op de sfeer op school. In de afgelopen jaren is de school erin geslaagd om een open cultuur te ontwikkelen, zowel intern als ook extern. Mooie voorbeelden hiervan zijn het leerlingenpanel en het ouderpanel. Deze fungeren als klankbord voor de school. Daarnaast hebben de teamleden dit jaar de ruimte gekregen om individueel een ontwikkelplan te schrijven en uit te voeren met het doel om het onderwijs in zijn of haar groep te verbeteren.

Het hanteren en stimuleren van sociale vaardigheden behoort tot de dagelijkse schoolpraktijk. Omdat de school schoolklimaat en veiligheid belangrijk vindt, staat in de eerste weken van een nieuw schooljaar de groepsvorming centraal. Dit resulteert in een groepsplan voor gedrag. Verder gaat de school ook regelmatig na hoe het staat met de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Regelmatig wordt een vragenlijst bij de leerlingen, de ouders en de leraren afgenomen. Uit de laatste meting kwam naar voren dat de leerlingen zich veilig voelen. De ouders met wie is gesproken bevestigen dit beeld en geven aan dat hun kinderen graag naar school gaan.

Kwaliteitszorg en ambitie		1	2	3	4
4.1	Evaluatie en verbetering			•	
4.2	Kwaliteitscultuur				•
4.3	Verantwoording en dialoog				•

Het is duidelijk dat op basisschool Klim-Op een cultuuromslag heeft plaatsgevonden. Van werken volgens duidelijke regels en afspraken naar meer ruimte voor persoonlijke ontwikkeling. Dit is terug te zien in de gezamenlijke ontwikkeling van het schoolplan, waaraan ieder teamlid een bijdrage levert. Binnen het team is een breed draagvlak voor alle ontwikkelingen en de schoolleiding en de leraren werken steeds nauwer samen om hun ambities verder vorm te geven. De lat ligt hoog. De school is steeds op zoek naar het nog beter realiseren van haar ambitieuze opdracht; namelijk het verder ontwikkelen van divergent leren en 21e eeuwse vaardigheden. Het hele team evalueert regelmatig resultaten en aspecten van het onderwijsleerproces met intern onderzoek. Dit zou versterkt kunnen worden door ook externen hierin te betrekken. De verbeteringen waaraan de school werkt, sluiten aan bij de evaluaties. Er is sprake van een planmatige aanpak, die door de schoolleiding wordt aangestuurd. De school heeft een open houding bij het delen van informatie. Ouders, leerlingen, maar ook andere samenwerkingspartners worden gehoord. Verder legt de school toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over haar ambities, doelen en resultaten. Hoewel deze in de schoolgids nog wel wat meer toegelicht kunnen worden dan nu het geval is.

2.2 Oordelen over naleving

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

De inspectie heeft, na de invoering van de wet passend onderwijs, ook gekeken of de school voldoet aan de aangepaste wettelijke voorschriften over de

schoolgids, het schoolplan en het ontwikkelingsperspectief. Daarbij constateren wij dat de school hieraan niet voldoet in het schoolplan (WPO artikel 12). Wij hebben de school verzocht dit te herstellen in de volgende editie.

3 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op basisschool Klim-Op.

Daarnaast heeft de inspectie de school en het bestuur gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van de school.

Hieronder geeft het bestuur haar reactie:

Bestuur, directie en team van basisschool Klim-Op herkennen zich over het algemeen in het inspectierapport zoals dat is opgesteld naar aanleiding van documentenonderzoek en schoolbezoek.

We zijn van mening dat bij de standaard "ondersteuning" veel te beperkt wordt gekeken naar de daadwerkelijke ondersteuning die de school aan haar leerlingen biedt. Door de inspecteurs werd aangegeven dat dit wordt veroorzaakt door de omschrijving van deze standaard (gedurende de pilotfase) voor het vernieuwde toezichtskader. Zoals in de vragenlijst en in de aangeleverde documenten is aangegeven biedt de school een breed scala aan van ondersteuning bij de leerlingen. Dat deze standaard niet is beoordeeld vinden we in deze zin dan ook erg jammer.

Dat neemt niet weg dat directie en team ontzettend trots zijn op hetgeen in het inspectierapport over de school wordt gezegd! Het is voor iedereen een geweldige stimulans om met de ontwikkelkansen aan de slag te blijven gaan.

4 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen, een onderzoek met het nieuwe conceptwaarderingskader. Zo ook basisschool Klim-Op.

Op 12 mei 2015 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: leerlingen, ouders, leraren, intern begeleiders en directie.

Aan het eind van de onderzoeksdag hebben we een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleider en enkele leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken, zie bijlage 2 en de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

BIJLAGE 1 STANDAARDEN EN PORTRETTE

KWALITEITSGEBIED 1: ONDERWIJSRESULTATEN

STANDAARD 1.1: COGNITIEVE EINDRESULTATEN

De leerlingen behalen cognitieve eindresultaten die gezien kenmerken en beginniveau van de leerlingen ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.

De leerlingen behalen eindresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde (minimum)norm. De doelen voor cognitieve leerresultaten die de school stelt, passen bij de kenmerken van haar leerlingen en de maatschappelijke verwachtingen. De school laat zien dat de doelen gerealiseerd worden. Daarbij beperkt de school zich niet tot Nederlandse taal en rekenen.

KWALITEITSGEBIED 2: ONDERWIJSPROCES

STANDAARD 2.1: AANBOD

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De leraren bieden een breed, eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd aanbod. Binnen de kaders van de wet maken zij keuzes in het aanbod, waardoor zij deze afstemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie. De school heeft bovendien een aanbod voor de referentieniveaus taal en rekenen dat past bij het niveau van alle leerlingen. De leraren hanteren leermiddelen die afgestemd zijn op de ontwikkelingsfase van de leerlingen. Het aanbod sluit aan op het niveau van de leerlingen bij binnenkomst van de school en bereidt hen voor op het aanbod bij de start van het vervolgonderwijs. Daar tussenin verdelen de leraren de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

STANDAARD 2.2: ZICHT OP ONTWIKKELING

De leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

De leraren verzamelen voortdurend systematische informatie over de ontwikkeling van hun leerlingen. Zij gaan regelmatig na in welke mate de leerlingen profiteren van het geboden onderwijs en hoe de ontwikkeling van leerlingen verloopt ten opzichte van henzelf en van leeftijdgenoten. Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren gaat de school na waar de

ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. De leraren gebruiken al deze informatie vervolgens om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen leerlingen als individuele leerlingen. Ze gebruiken daarbij een cyclische aanpak.

STANDAARD 2.3: DIDACTISCH HANDELEN

Het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van de informatie die zij over de leerlingen hebben en stimuleren een brede ontwikkeling. Het team handelt op basis van een samenhangend en consistent pedagogisch-didactisch concept.

De leraren zorgen voor effectieve instructies: aansprekend, doelmatig en interactief. Ze geven blijk van hoge verwachtingen en reageren positief op de inbreng van leerlingen waardoor deze zich ondersteund en uitgedaagd voelen. Bij de instructies en opdrachten gebruiken de leraren passende vakdidactische principes en werkvormen. Ook zorgen zij ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau. Zij stemmen de instructies en opdrachten af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn en de voor hen beschikbare tijd effectief besteden. Tijdens de (leer)activiteiten gaan de leraren na of de leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen. Daarbij geven de leraren de leerlingen directe en individuele feedback op hun werken en leren.

STANDAARD 2.4: ONDERSTEUNING

Leerlingen die dat nodig hebben ontvangen extra aanbod, en ondersteuning.

De school heeft voor leerlingen met bijzondere ondersteuningsbehoeften interventies gepland. Deze interventies zijn gericht op het (ontwikkelings)perspectief van de leerling. Voor de leerlingen die structureel een onderwijsaanbod krijgen op een ander niveau dan de leeftijdsgroep of extra bekostigd worden vanuit het samenwerkingsverband, stelt de school een (ontwikkelings)perspectief op. De school evalueert regelmatig of de extra ondersteuning het gewenste effect heeft en stelt de interventies zo nodig bij.

KWALITEITSGEBIED 3: SCHOOLKLIMAAT EN VEILIGHEID

STANDAARD 3.1: SCHOOLKLIMAAT

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch klimaat. Er zijn duidelijke regels en een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren, waarin alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. Het schoolklimaat is ondersteunend voor de cognitieve en sociale ontwikkeling.

STANDAARD 3.2: VEILIGHEID

Schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

Schoolleiding en leraren waarborgen de veiligheid van de school en zijn omgeving voor alle leerlingen en het personeel. Leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel gaan respectvol en betrokken met elkaar om. De leraren leren leerlingen sociale vaardigheden aan en tonen voorbeeldgedrag. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De school heeft daarvoor een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen, en het personeel. De school heeft een vertrouwenspersoon. Alle betrokkenen kennen dit beleid.

KWALITEITSGEBIED 4: KWALITEITSZORG EN AMBITIE

STANDAARD 4.1: EVALUATIE EN VERBETERING

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De school weet, rekening houdend met haar maatschappelijke opdracht en kenmerken van de leerlingenpopulatie, waarin zij zich wil onderscheiden, c.q. profileren, en heeft daaruit toetsbare doelen afgeleid voor de korte en

middellange termijn. De kwaliteitszorg heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces waaronder het aanbod, het schoolklimaat en de veiligheid. De schoolleiding en de leraren beoordelen systematisch maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid heeft en onderhoudt. De school betreft onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden bij deze beoordeling en analyseert de relatie van de resultaten met de financiële voorzieningen en wettelijke vereisten. De evaluaties leiden tot toegankelijke managementinformatie. Waar nodig voert de school planmatig verbeteringen door die voldoende ambitieus zijn en aansluiten bij de evaluaties.

STANDAARD 4.2: KWALITEITSCULTUUR

De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit en ambities te realiseren is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.

STANDAARD 4.3: VERANTWOORDING EN DIALOOG

De school legt toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over ambities, doelen en resultaten en voert daarover actief een dialoog met haar omgeving.

De school betreft interne en externe belanghebbenden bij de ontwikkeling van haar beleid, bespreekt regelmatig haar ambities en welke resultaten ze behaalt. Ze vraagt van deze belanghebbenden een actieve bijdrage in het realiseren van haar ambities en doelen en spreekt hen daarop aan. Daarnaast staat de school open voor wensen en voorstellen van interne en externe belanghebbenden en verwerkt deze. De school verantwoordt zich over de resultaten op een voor de belanghebbenden toegankelijke en heldere wijze.

BIJLAGE 2 ACHTERGRONDINFORMATIE

Onderwijsinspectie vernieuwt het toezicht

De Inspectie van het Onderwijs vernieuwt de komende jaren het onderwijstoezicht: meer maatwerk, meer ruimte voor voldoende presterende scholen, en sterker gericht op verdere ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs. Scholen, besturen en leraren hebben - en nemen - zelf de verantwoordelijkheid om op hun eigen wijze het onderwijs te bieden dat het beste uit leerlingen en studenten haalt. Met het vernieuwde toezicht wil de inspectie nog sterker die eigen verantwoordelijkheid stimuleren. In het schooljaar 2014-2015 doet de inspectie met pilots ervaring op met het vernieuwde toezicht. De onderwijsinspectie nodigt u met nadruk uit uw mening, ervaringen en inzichten rond de vernieuwing met ons te blijven delen.

- **Basiskwaliteit is in orde, geheel moet beter** - De afgelopen decennia hebben we veel energie gestoken in het opsporen van minder presterende scholen en opleidingen en het samen met hen ervoor zorgen dat ze weer verbeterden. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen: het aantal scholen dat zwak of zeer zwak is, is flink afgenomen. De basiskwaliteit is dus steeds vaker in orde. Maar tegelijk zien we dat het Nederlandse onderwijs over het geheel beter kan en moet. Met vernieuwd toezicht wil de onderwijsinspectie daar aan bijdragen.
- **Proces: samen de vernieuwing ontwikkelen** - Op weg naar vernieuwd toezicht gaan we niet alleen op pad. Het is een open proces van gezamenlijk ontwerpen met scholen en besturen, bestuurlijke partners, OCW, de politiek. Zo hebben we het afgelopen jaar in iedere sector raadplegingen georganiseerd over de hoofdlijnen van onze nieuwe koers en daar veel feedback op gekregen.
- **Instellingen eigen verantwoordelijkheid, de inspectie stimuleert** - Besturen, schoolleiders en niet in de laatste plaats de leraren dragen - en nemen - verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs. En voor de eigen manier waarop zij het onderwijs invullen om het beste uit leerlingen en studenten te halen. De inspectie stimuleert de instellingen in het nemen van die eigen verantwoordelijkheid en we sluiten daar in ons toezicht bij aan.
- **Verdere kwaliteitsverbetering** - De kern van het nieuwe toezicht is dat we ook scholen en besturen boven de ondergrens gaan stimuleren tot verdere kwaliteitsverbetering voor hun leerlingen en studenten. We ondersteunen daarvoor de scholen en hun besturen in hun ambities en verbetervermogen. Scholen kunnen daarom straks het oordeel 'voldoende'

of 'goed' krijgen. De inspectie houdt overigens onverminderd aandacht voor risico's.

- **Totaalbeeld** - We geven een oordeel op basis van het totaalbeeld, een oordeel dat rekening houdt met het specifieke karakter van elke school en dat ondersteund wordt met toetsbare gegevens.
- **Aansluiten bij kwaliteitszorg besturen en scholen** - Besturen en schoolleiders nemen steeds meer verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun scholen en opleidingen. Met alle besturen gaat de Inspectie van het Onderwijs regelmatig de kwaliteit van de scholen en de kwaliteitszorg van het bestuur bespreken, mede aan de hand van de informatie van de school of het bestuur zelf. We zoeken de dialoog met deze besturen, schoolleiders en leraren over wat hen beweegt, hoe ze er voor staan en waar ontwikkelingskansen liggen.
- **Leraar centraal** - Cruciaal in het toezicht is de aandacht voor de centrale positie van de leraar en de professionalisering. Met het toezicht willen we schoolleiders en besturen stimuleren om de leraar optimaal in staat te stellen zich te ontwikkelen. Leraren zijn met elkaar immers doorslaggevend voor de kwaliteit van het onderwijs en voor de verdere verbetering daarvan. Leraren moeten zich (weer) eigenaar voelen van het onderwijs dat in hun school geboden wordt en de inspectie wil dit graag stimuleren.
- **Medio 2015 eerste evaluaties** - We benutten 2015 om in pilots zaken uit te testen, om zicht te krijgen op eerste effecten van onze vernieuwingen, om zaken bij te stellen, en uiteindelijk ook om te zien waar we het mis hadden. Rond de zomer van 2015 evalueren we de eerste uitkomsten van de pilots en gesprekken en bepalen dan het verdere traject.